

PANORAMA # XX

የት-ዘ-በት አድማንስ

ማ.ያ.ኤ.ኤ ማስተ 2000 ዓ.ም

አዲስው ወያኑ እንደ የተቋዋሚ ድርጅቶች አይደለም

የቋላት አፈጻጸም እና አጠቃቀም፣ በአመካኝ እንደ እየግለሰቦ፣ ከመተና ሆኔታው እየተተረሰሙ ቅጽቁል፡፡ የአንዳ ጥቅም ለሳው እኩዎች ይሆናል፡፡ ለአንዳ ቅጽቁ ለሌሎች መልከትና እንደማሽባለው ነው፡፡ ለማትና እየታ መለያያቱ እንዳለ ሆኖ፡፡ የአንዳን ነገር ዕውነትና ምንጫት ግን ለለወጪት እያደገኘችውም፡፡ ለአንዳ አርብና ለሌሎች ስብርተና ተ የአንዳ ሁቀኛ የለለው ቅማቸው ቅማቸው እውጭና አጠቃቀምና እያሁና ለፈረድና ለፈረድበት የኩረ ነው፡፡ የተለጻት ሆኖ ገንባርች የዘራ መረጃዎች በሆነበት ሆኖ ደንባ የነገሩትና የህኔታዎች አተረጋግኙው ቅጥ-አጠቃቀም እየተበዋወች በመሂድ ለይ ይገኛል፡፡ የሚም ሂዕሮ በሆነ ለበደት የፈረጃትን አጠቃቀም የኩጥ ለማመጣ ለለሆነ ተወካት መባለ የተለመዶ ነው፡፡ ተፈጥሮ በቅርቡዎች የተከበበች ነች በባለው፡ እና ደንባው፡ መለማ በብርሃን መዓልት በሌላት፡፡ በሆነ በዘኝም፡ ክረምት በበታ፡ ክፍት በደግኝት፡ ወከና በርግራና፡ ፍርማት በደኝነት፡ ወርዳት በከራከር፡ ወዘተ በፈረድና ቅጂው ቅል፡፡ ለፖለቲካው ሆነ ለአካውሃ ቅቆም ለባል የአንዳን ለማመጣው መሰጠት፡፡ ለመን የለወጪት ነገርና ሆኔታ በምንም ተግምር በተፈጥሮ ያገኘውን ምንጫትና ምንጫት ለለወጪት እያደረግም፡፡ የወያኑ የነገር ስብርተና ክምናልከ ግበ ገበታው፡፡ የመከከለ ቅበ በደኝም፡ የበግ ለምድ፡ በደጋጋሚው በገረግዴውና ድርጅቶች ክለከይናትና ክውንድል ክት በለ ለማቀቅ የሚችለው ግን፡ የአባሪን ክከከ ለእማያ ለከከ መሆኑ ነው፡፡ የአትቃቃያን

በኢት በቀኑም ሆነ በበታ መለዋወጥ ምክንያት፡፡ ለወችና ሆኔታዎች በመሠረቱ ተፈጥሮ መለያችውን ለለወጪ የሚችሉ እየመሰላም፡፡ የወያኑ ጉለበበች ለፈረጋዊ ድምጋው አብር እና ባንያ ምንጫውን ምንጫውን በምንልከ በተመንግሥት ወሰት ለለመሻት በች ለለወጪት ከቶ እለተቃሳውሃ/እያደገኘውሃ፡፡ ማኅ በነበረበት ከዚ ለፈረሙት የነበረውን የአዲስበት ድርጅት፡፡ የምናልከን ክበ ለመከናወፍ በከይናልም የቆሙታል ይለወጪታል በለ መጠበቅ የተፈጥሮን አገግ መከናወፍ ይሆናል፡፡ “የመንግሥት” ለፈረጋዊ በመያዝ ምክንያትም መንግሥታዊ ስብርተናንተና ክመቀበለ የገዢችው የአጠቃቀም ሆነ የሞራል ለምድ እለማግኘችው፡፡ ለዘመና እኩዎች የሚችለው ግን፡ የአባሪን ክከከ ለእማያ ለከከ መሆኑ ነው፡፡ የአትቃቃያን

በኢት-ስብት እርስ በእርስ እንዲጠናሩሙና ለማድረግ የምክርታም ተ
ከተፈተሬቸው የጥናት ጥገናዎ በቻ ስይሆን፣ የዘመኑ 17 ዓመት ለ-ንጂዢ ላይ
የበላይ በበቃቃቃቃው በአካራዕቃቃቃው የደተለመግቻ ስብርተኞት ወሳኔ
ነበር፡፡ እነዚህ ቤይለቸ፡፡ በማያዝባቸውና በእልተገኘቸው በእተሞኝያ ጉዳይ
ማልቁ በመግባት በአካሄዳት/ በተጠቀሙት የደተለመግቻ ስብርተኞት፡
ሁንታን በዘላቁታ መልከ ለተዘጋት የሚችል ስብር ፈጽመዋል፡፡
በሽብርቸውም ሁንታን ማስተናበል በቻ ስይሆን፣ በሽብርተቸቻ እንደተባለ
አስደርጋዋል፡፡ በሽብር የተወለደ፡ በሽብር ፍርድ፡ በሽብር እንደማጂዕቅ ጥን
መጀመሪያዎችም አገልግሎትም፡፡ በደም የሚኖር በደም እንደማጂዕቅ ሁሉ፡
በሽብር የሚኖሩም በረሰቸው ስብር ይከለማለ፡፡ ስብርተቸው ወያናም ከዚህ ነገ
ለሆን አይችልም፡፡ በረሰቸው ሁሉ ለደምከራሳ ሥርዓት በመታገል አካባቢውን ከወያና
የዘመኑን ወቃና ለማሳቀቅ የሚታገለትን የተቋዋሚ ድርጅቶች፡ ጉዳቶው-
መለስ ካናዊ አስቀረውች በለው መጋጃቸዋል፡፡ ከዚህ አልፎ ተጋይም፡በስራት
ምና የሚቋውመውን እኔ ሁሉ፡ ስብርተቸ ለለሆነ የመኖሪያ ፈቃድ
አትስቦተብቻ እያለ የበላይ በበቃቃቃቃን ድጋፍ በመጥናት ላይ ይገኘል፡፡ ለአካለት
ገን አልቻለም፡፡ ይህ ስብርተቸ የመለስ በደን፡ መንግሥታዊ ስብርን
አየተጠቀመ ይ-ኩን አተሞኝያውንን እንዲጠናሙና ሁሉ፡ በዋለማዊ
መንጋድ የሚታገለትን እትቶና ድርጅቶች በሽብርተኞት ድርጅ ለቀናቸት
አየተዘጋጀ ለመሆኑ ተደርጋለበታል፡፡ ይህንን መከላከል ደግሞ የሁሉም እኔ
ተቀናማዊ የተግል አይኙም ለሆን ይገባል፡፡

መንግሥታዊ ስብር ከፈለጊ ስብርቸ ሁሉ በጥም የከናና የከረቱ
የሚሆነው፡ ስብርተኞች ሁንጂ ዝውቀው ተሆይ የምቀው መመሆኑ በቻ
ስይሆን፡ ስብርና ለማካሂድ፡ ማንኛውም ነገር ሁሉ በግልፅና በገኘ
ስለማያገኘም ፍጥምር ነው፡፡ ተደጋጋሚው፡ ገንዘብ፡ የጠር መሰረቶው “የሕግ
ምርክብ”፡ የደተለመግቻ ስኑት ወዘተ.. ሁሉ በእቻ- በደቻ ለለሆነለት፡
መንግሥታዊ ስብር፡ ገዢ የለሽ ስብር ማከናወቱ የወያና የገኘዎን እረቶ
ሠርዓት እያወ ምስክር ነው፡፡ በመንግሥት ደረጃ ያለ በማን-አለበኞች፡
አዘጋጅ በፈጸማ ከመጨናጨና የከናወ ወጪዎል ከየት ይመጣል? ወያና አሁን
በየዘመኑ ለፈጸማ በመተማመን የሚያከኂደው መንግሥታዊ ስብርተኞች
ሻብር ከልተባለ፡ ሌላ ማን ስብርተቸ ሌላ ይቻላ? መንግሥታዊ
ሻብርተኞችን ለመቋቋም በአልማት ላይ ተጋይሱት እትቶ የዘመኑ ማጥፊት
ወጪዎል በፈጸማ ለአካሂድባቸውና በለም በአይወት ለደርሰባቸው የሚችል
የሁን ወሰኑም ሆነ ዓለም -አቀፍ የእስቶናይ ገዢ ይለዳረሰባቸው
ዘረቸውን ለማናና ለኖራቸው የሚችልው ምርመራ ምን ይሆናል? እድጋወን
ለማምላጥ ከስሽብት-አተስቦት ሁንጂ ድረሰ ነፍስ-ገዢዎችን በመሳከ ገድያ
የሚፈጸምባቸው ወያና ስብርተቸ ከልተባለ፡ ይህ ሰም ለማን ይሰጣው? በረሰ
በሁንታን በስራት እየተካሂድ ያለው የወያና ስብርተኞችን ለመቋቋም፡ እትቶ
ስለማዊ አመሰ እያደረጋት ባለበት በአሁኑ ወቅት፡ ለለማዊ ተግለቸውን
ሻብርተኞች ቀለም ለመቀበት ደሩ ቅድ የሚለው ወያና ምን ይህል ተ-ደረሰው
ገራል እንደሆነበት ከማስረዳቸ፡ በቀር ሌላ ተጋኑም አይሰጣውም፡፡ “ልዋና
ዓይታ፡ እያተ ለመጠች ቅድ ገበታ፡” እንደማጂዕቅ ለወያና በፈተ የኑበረው

ዶርግ ወያኑን ሪፖርታዊ ነው ሰላው የነበረውን አባበል፣ ነው እና መለሰ ነኝዋ የዘረኛ አገባብችውን በመቁወጥ የሚታገለውን ሁሉ ሪፖርታዊ ማለታችው አያስደንቀም:: የመንግሥት ሲፈጥን መብትን በለው ለማቅረብ ውልቁ ስለአለ፡ እነርሳም በተራችው በእዝባዊ አመልካች ያሸፍችው እስከሚጠሩ ያረሰ የድርግን እኩታ ከመክፈር ወደፊት አይደም:: በእሁኑ ወቅት፡ በንመለሰ ነኝዋ ተደጋና የሚኑው ማስፈጸመያና ማስጠናቀቁያና ለቱ በደርግ ከመን ሲደረግ ከነበረው ተደጋና በይዘትም ይህን በቋንቋ፡ በመክፈርም ይህን በሁኔታ ተመሳሳይ መሆኑን ስንጋዣብ፡ ተረኩ በተለያየ አጋጣሚ እረዳን ተደግማለች የሚለውን አባበል ለመታዘዘብ በቋተናል፡፡

ይህን አትቶክያ የምትባለው ህንጻችን መቶም የተያዘ የተረዘዘዘው ገኩዋ ሁሉ፡ የሚፈጸረቀበት እንዲሞው እያንዘ እየነዳ፡ ግፍ እየፈዕሙት መሆኑ በተደጋጋሚ የተገለዥ ነው፡፡ የወያኑ መረወችም በእቀማችው ይህንን ከመፈዕም አልተቀበበም:: ከለለው ቅድምት አምባገናች የሚለያችው በዘመ መዋረታዊ ልዩነቱ እንዲተጠበቀ ሆኖ ግን፡ ለእተቶክያ ያሳሽው ጥገና ለእዝባዊ ያሳሽው ነጥበት እንዲሞኑን መልቶ ከማፈጸመው ስው የወያኑ መረወች ነው፡፡ የወያኑ እንደ መጠን ያለበት ነጥበት ግን፡ ይህ ለእር የሰዳድዎ የእዝባዊ ጥገና፡ ወደ እዝባዊ ፍረች መዘዋዎ኏ ነው፡፡ በተገና እንዲታየው እንዲሞኑን መልቶ ከማፈጸመው ስው የወያኑ መረወች ነው የእዝባዊ ፍረች የሚፈጸመው ወቅኬኝ ይህ ነው እይደም:: ተደጋግጣው በታረኩ እንዲታየው ይግሞ፡ የመጨረሻውና ፍረች አምባገናች የኩው፡፡ በተፈተሪ የገኙት ዘመት በይኬኝ ይጠየቂችው ተማጥጋ ለለአለቀባችው ያኩረት የሚባለው ጽጥረ-ነገር በመሳሌ ተስልቦችዋል፡፡ ሆኖም በገዢ በገዢ ለይሆን ፍረችና መከተችም የኩው፡፡ በመሆኑም በሥልጣን ገዢያችው እዝባዊ እየጠለ፡ መግባት፡ እያንዘ መፍራት፡ እየፈሩ መሽን በገዢ ነው፡፡ የአምባገናች ፍርድት በተከከለ የተዘዘዘቀው በመንግሥቱ ይይለማርያም፡፡ በስኔች መሰረጃ፡ በአዲ-አማና ወዘተ፡ ነው፡፡ ለኖሩ በሽብር፡ ለገዢ በሽብር፡ ለሽን በሽብር፡ ለሽን፡ በሽብር የአምባገናች ባንጋይና ተግባር ነው፡፡ በሽብር ተፈጥሮ፡ በጥቅም የጋድ፡ በቅርቡት መሽንና በሽንት መፈቻም የአምባገናች እልፋና አማካር እይወት ነው፡፡ በታረኩ ቅዱት የሚወረወር የህንና የሽብር እይወት!

በግኝነቶ የተደገኖ ክርክር ሌሎችው ውጤበድና የሽብርታጀነት አካላት ነው፡፡ የሽብርታጀነት በዘመ ዓይነቱ የተለያየ በመሆኑ፡ መንግሥታዊ ሪፖርታጀነት የመጀመረውን ያረሳ የየዘ እስፈጸና አውዳጭ ክስተት ነው፡፡ ወያኑ ያርግ በዘመ የተከኑ የኩው፡፡ አተቶክያ በወጪ ይይለች በተሰነዘበት ተቃት ምክንያት የዲፕሎማቴ፡ የተፈሰ፡ የእከውማ ማስቀበ፡ የቅና ማስተና የባንጂ ሪፖርታጀነት ስለሆ በመሆን ስተኞና ቅይታለች፡፡ እሁንም ከእንኙሱ ሪፖርታዊ ነፃ አልወጣችም፡፡ በመሆኑም የሽብርታጀነትን ተርጉምና ስያሜ ለመሰጠት ወያኑ ማብረ-አብረች የጥራራና የህግ የበላይነት

አድናታዎች:: የዳንብ ስለመንፈሰ ቁጥር ለመስበት ተፈጥሮው እንደማይረዳቁልት ሆኖ፣ ከዚያ የግብር አገባብ ለመሳቀቅ የሚታገለትን ነነኛ ሆኖ ወያኔና አለቷቸ፡ በሽጭርታቻነት ለፈረሽታው የሚበቃቃው የጥራል ሥልጣን የላቻው:: ማን ገዢው በሆነ፣ ለህንፃ ንብረት የሚታገለ፡ ለአካባቢው እርብቸ፡ ለገዢዋቸ ጥን መጋቶ ፍቃው:: ምንም ማን ተርከም ይስጠው፡ ማቅና አስተሳደሰ ይረስ ተግል ይኖራል፡ መታገላ ካለም፡ መሥዋዬት መናሩ አይችል ነው፡፡ መሥዋዬት እየከፈል መታገላ የሽጭርታቻነት ሲሆን ከፍተት ይግባኝል፡፡

የመለስ በድንጂ አራ የእትዮጵያ ሂዝብ የሚገው በአካባቢ ውጤትና ምርመራ ስርዱን በተጨበት ነው፡፡ እንደ ለሎች አምባገኘች ሆኖ፣ መለስ እናዊ በጠሩ ይመከል፡፡ በእናገኘቸ ተቁዋዋቸ፡ በስላምቸና ነፍሰ ገዢዋቸ ይከራራል፡፡ ማለፈት በሚለው ስራት በዘርወው የሰነድበቃው ከድረግወች ዓይን- ፌርዴ ሆኖወልኩል ማይ ነው፡፡ በዘርወው እበላ ባየቻቻም ከልከተቻል፡፡ ወናው መመከራው ጥን የእጋዢ ነፍሰ ገዢ በድንጂ የሰንድ እናቸ ከፍል ፍቃው፡፡ የእነዚህ ተቁማት አሳለት እንዲያደኞች ይግባኝ በመሰማችው ለሰየቻቻ መንጠረወችን ማስማሸቱ በቻ ስርዱን፡ ለደረሰ፡ የሚቻለትን በንግድበ፡ በክተማ በታኅድ ማናዛወር የገዢ ማስተካከል፡፡ መና የአካባቢና የህንፃ ስርዱን፡ የድርጅት ነበርና አራ ይግባኝ የተባለው ደርጅት ውጤት መናው መረጃ ለማብዬ መለስ እናዊ አራ በመላ ማረጃ ለደ የበላይነቱን የስጥመው በመፍጻዬው መር አማካኝነት ነው፡፡ ምርመራ ባለው ባልት እንካን ስርዱ በበኋሻ መር ማፍጻዬ እንደማያካኝ ባለፈው ገንዘብ ወር 1995 ዓም በእናደስ አበበና በለሎች በታቻወች ያካኝድው ግድያ ምስክር ነው፡፡ በፖቃዊነት የተካኝድው ፍቻት የዘግኝነት ምስክር ነበር፡፡ ለለማቅ ሲልፍን በታይል በመበታችና በመግዳል፡ የተሰደደትን በተሰበች በማስርና በመግዳል ያስረታውን ይገባ በማጥቃት፣ ከዚያ በማባረሪ በማስፈጸመት መለስ እናዊ የሚገው በታይል ነው፡፡ ይህ ይግባኝ በግረኩ እና ተሸካለ “ሁሉም ተንጋጌለበት” እንደተባለው የዶመኑስ ነገዚ ስርዱን፡ ነገ ተባ ታዥ ታዥ እናሞኑን በመመፍጻዬና እንግታቻውንም በማቁሳ በደም የተመማለው ስይኖ ነው፡፡ ቁይ ቁለም የተዋላ መርመራች በአደባባይ እየሰበረ የሽጭርታቻን ደም እኩሳለሁ ይለው ባለቤኩ ከለኔል ዘዴም በንብር ባባስ ወርና ነፍሰ ገዢ በድንጂ ተተክቷል፡፡ ሁሉቸው ሆኖም የወጪ ተማኝነታቻውን ለሁለት የተለያየ ባልድን ጉዳታ ጉዳቻው እየገለጻ የሆነ ተመት ውጤት እና አማካና እና አጀምሮ የሚከራከሩ ወዘተ በመያኙ ተመት ተመፍቻል፡ ተመፍቻል፡፡ አለቷል፡፡ የድያው እሁንም እንደቀጠል ነው፡፡ ሻጭር ወይም በታይል ለይ መመከቱ የውያኙ አገባብ ደርጅት መግለጫው ነው፡፡ ከደረሰት እስተ ከለው የተጠዘበት የደም-የራሳ ከምር ሆኖ ለማብኩ ነው፡፡ ሻጭር መርማቸና ይገልጠዋል፡፡ እነበን ከለሽበር በታይል ከልተመቀመው የመለስ አገባብ እስከሚረም እየበረከተው ነበር፡፡ ወደፊትም በሆነ ከዚህ የሽጭር አገባብ ወጪ የመለስ መናገር በሌላ መልካ ለማብኩ የሆነ መጠበቅ አበት ነው፡፡ የሚያሳዝን ጥን ባልድን የበላይ መቀመቻቸ ይህንን ግፍና በደል እያየ የእነመ-

በመልጠን እንዳቆይ የሚያደርገኝት ትብብር ነው:: በይረዳች ነው እንዲ
ለእነርዱም የወደፊት ተቀምና ከወያኑ ይልቀ የሰማንያ ማለያን የአትዮጵያ
አዘጋጅ ውስጥባቸው ነበር:: እትዮጵያንና ቢሮን መበዳል ይግባ
የጃጓ ጽሑፍ መከተል ስት:: ስበዝ አርካታ ጽሑፍ መራራ ነው::

እስከሁኻ ይረዳ ይግባ አዘጋጅ የሚፈልገውን ለውጥ እልመጣም:: ይህን
ለማማኑት ይግባ:: ይህን የዘረፅች ተርቃም ከመልጠን ለማባረር የሽብሩ ሰላም
ገለመሆን መጠሪ አለበት ማለት ነው:: ይህም ከተባል ሁሉ እንጂትን ይኖጥ
መገዛት ማለት አይደለም:: የአምባገኘች ስብር በቀይ ስብሩ እንዲታወች
ከበቃል ስሜትና ከግድያው ባሻነ ለያጠቃ የሚፈልገው ቅርዔን በህይወት
ያለውን ነው:: ይህን መልከት ለቀረው:: ለቁጥር በማስተካለፍ ህምቱን
ለማቅሰድና በህይወት እያለ የተሰቂው በድን ለያደርገኝት ይሞከራል:: ቅድ
ሸብር በጃጓ የነበረው ሆኖታ ለዘሩስ ምስክር ነው:: ሆኖ እንዲገኘች ወያኑ
እረመኑ ነው:: እርስት መፈታትን አድጋሻ ነው:: ብቻ በለህ እርፈህ ተቀመጥ
ማለት ይቀናቸዋል:: ይህ ስሜት የሽብሩ ውስጥ ማለት ነው:: ለሽብሩ እለመኝና;
እኩን እለመሰጣት ሰንድ የወያኑ እረመኝነት እንዲለ ሆኖ አዘጋጅ ቅርጫው ከተነሳ
መለስ እናዊ ሆን ቤትናቅ ከወረቀት ነበርናት እንዲማያልፍ ማመን ማለት
ነው:: እኩራን በለው መስለፍ:: ተባብር መቁወም:: በጋራ የሥራ ማቅዶ አድማ
ማድረግ፣ ታስቦው ከተሰቂው ሆን ውስጥ ማቅዶ ተማህርት መቅሰም:: ሰራሽነ
አዘጋጅ የተኞች በለው ሆኖ መልከት አስተሳልው ያለቀትን ጉን ሆኖ
ልማቶው ሆኖ የሚገኘው ማስታወሻ መራራ ተግልን ለመታተር ጥራል
ይሰጣል:: መለስ እናዊ የሚከራራበት መጋም አባሎች በእብከቻው ከድህው
አዘጋጅ ከፍል ሰላምና ሲፈፀቶችውን ከአዘጋጅ እንዳያደርግ ተባዙው
የልተቋረጋው ቁስቀሳ ከተከሇደ ይግባ እስያው የጥንጋዎችን ውስጥ ወሰኝ
አዘጋጅ ከሰነድ በለው ለቁወሙ ይቻላል:: የመለስ መንጋዶ እርቃኑን ውስጥ
የቁወል:: ይህ ሆኖ በታረኩ የታየ ሂደትና ከስተት ቤታወቂ ውኩው መፍተሬ
ትግልን ማቀሩም ነው:: ተግል ሲጠናከር የገኘው ከፍል ቅዱስ ይበካል::
ይከኑል:: ይከኑማል:: የሽብር ታይለዋ ይልፏስበት ይጠበቃበታል::
በመጨረሻም ስንፈትን ይከኑባል:: ስብር በከላቀታው የመለስን አገዛ
ከወዳቀቱ እያደነውም:: ተግልችን ይቀሩም:: ጉልጋም እንደ ፍቃድ ስብር
እንደፈጸም ነው:: ሰላምና በአሁኑ ውስጥ እንዳያደርግ መለስ እናዊ እንዲ
የተቋዋሚ ይርሱች እይደለም